MALTA

QORTI TAL-APPELL

(Kompetenza Inferjuri)

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tal-4 ta' Novembru, 2020

Appell Inferjuri Numru 140/2017 LM

Uffiċjal Mediku Ewlieni u s-Segretarju Parlamentari tas-Saħħa
(l-appellanti)

vs.

Neville Gafà (K.I. Nru 182574M)
(l-appellat)

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mill-appellanti" l-**Uffiċjal Mediku Ewlieni** u **mis-Segretarju Parlamentari tas-Saħħa** minn sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati fis-17 ta' Frar, 2020 (minn issa 'l quddiem "is-sentenza appellata"), li permezz tagħha l-Qorti ddeċidiet li,

"... id-dikjarazzjoni ġuramentata notifikata lir-rikorrent bl-att ġudizzjarju bin-numru 1234/2017 ippreżentata a tenur tal-artikolu 466 tal-Kapitolu 12, hija bla effett u konsegwentement hija wkoll infondata t-talba hekk dedotta, u f'dan is-sens biss tilqa' t-talba tar-rikorrent fir-rikors promutur, b'kull riserva si et quatenus *ta' kull dritt ta' azzjoni oħra spettanti lill-intimati kontra r-rikorrent għar-rifużjoni tal-ammont pretiż.*

L-ispejjeż ta' din il-kawża jibqgħu bla taxxa bejn il-partijiet."

<u>Fatti</u>

2. L-appellat **Neville Gafà** kien impjegat bħala *liaison officer* mal-Ministeru tas-Saħħa fuq bażi *full-time,* u kien jitħallas rimunerazzjoni annwali li kienet tinkludi ħlas għas-sigħat attwalment maħduma, benefiċċji u *allowances,* u dan bħala kumpens għas-sigħat kollha li kellhom jinħadmu minnu, inkluż dawk is-sigħat maħduma li jeċċedu l-erbgħin siegħa fil-ġimgħa u li setgħu jitqiesu bħala 'sahra'. L-appellanti ressqu t-talba tagħhom għall-ħlas wara li rriżultalhom li l-appellat kien qiegħed jitħallas kumpens addizzjonali għas-sigħat żejda maħduma minnu, meta dan ma kienx intitolat għal tali ħlas, u dan wara li l-appellat kien issottometta diversi formuli b'talbiet għall-ħlas għas-sigħat żejda maħduma minnu, liema talbiet kienu ġew ipproċessati u fil-fatt kienu tħallsu. L-appellanti bagħtu ittra uffiċjali lill-appellat *ai termini* tal-artikolu 466(2) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, fejn l-appellat intalab iħallas lura l-ammont kumplessiv ta' sitt elef, ħames mija u tmienja u tletin Euuro u tlieta

u sittin ċenteżmu (€6,538.63) li kien tħallas lilu bħala *over-payment* mill-appellanti.

Mertu

3. Din il-vertenza hija dwar talba li saret permezz tal-att ġudizzjarju bin-numru 1234/2017 mibgħut mill-Uffiċjal Mediku Ewlieni tal-Gvern u mis-Segretarju Parlamentari tas-Saħħa lil Neville Gafà sabiex dan iħallas somma flus fl-ammont ta' sitt elef, ħames mija u tmienja u tletin Euro u tlieta u sittin ċenteżmu (€6,538.63) rappreżentanti "ħlasijiet żejda ta' sahra mid-Dipartiment tas-Saħħa" fiż-żmien meta Gafà kien impjegat mad-Dipartiment tas-Saħħa. It-talba tal-awtoritajiet tas-Saħħa għar-rifużjoni tal-imsemmi ammont, saret *ai termini* tal-artikolu 466(2) tal-Kap. 12. Fir-rikors tiegħu b'risposta għall-imsemmija ittra uffiċjali, l-appellat Neville Gafà qal li din it-talba hija infondata fil-fatt u fid-dritt peress li l-ammont mitlub lilu mhuwiex dovut u li m'hemm l-ebda *outstanding payment* li jrid jitħallas minnu. Min-naħa tagħhom l-appellanti wieġbu li l-ammont indikat fl-ittra uffiċjali msemmija huwa dovut, peress li l-ħlas sar bi żball u l-appellat kien jaf li huwa mhuwiex intitolat għall-ebda ħlas ta' *overtime,* u għalhekk approprja ruħu minn flus li kien jaf li mhumiex dovuta lilu.

4. L-Ewwel Qorti semgħet diversi xhieda, fosthom lil **Dr Christian Zammit**, li kien Chief of Staff fil-Ministeru tas-Saħħa, li spjega li l-appellat kien impjegat

bħala *liaison officer* bejn l-Uffiċċju tal-Prim Ministru u l-Ministeru tas-Saħħa sabiex jassigura li r-riformi meħtieġa fid-Dipartiment tas-Saħħa jsiru. Ix-xhud qal li xi ġimgħat wara li huwa daħal fil-kariga, kien avviċinah il-Ministru tas-Saħħa ta' dak iż-żmien, li kien qallu li kien hemm diversi ilmenti mill-ħaddiema għaliex dawn kienu qegħdin jintalbu jaħdmu sigħat twal li għalihom ma kienx hemm ħlas ta' *overtime.* Kompla jgħid li dak iż-żmien huwa kien irrefera din il-problema lid-Direttur Ġenerali tal-Finanzi, u xi xhur wara kienu nħarġu l-formuli apposta li fuqhom l-impjegati setgħu jniżżlu l-ammont ta' sigħat żejda maħduma minnhom, sabiex ikunu jistgħu jiġu kkumpensati għalihom. Ix-xhud qal li kien hu li kien jiċċertifika s-sigħat li kienu jinħadmu mill-appellat. Ix-xhud qal li huwa sar jaf li kien hemm kwistjoni dwar il-ħlasijiet tal-*overtime* mingħand uħud mill-impjegati, u dak iż-żmien huwa ma daħalx f'din il-kwistjoni għaliex kwistjonijiet amministrattivi kienu jieħdu ħsiebhom il-ħaddiema taċ-Ċivil.

Xhud ieħor, **Maria Dolores Ellul**, Direttur Ġenerali *Strategy and Implementation* fil-Ministeru tas-Saħħa, spjegat li d-dokumentazzjoni bis-sigħat maħduma mill-impjegati kienet tintbagħat f'uffiċċju Għawdex fejn kienu jiġu pproċessati s-salarji. Din ix-xhud qalet li kien ġie stabbilit li kien hemm numru ta' impjegati li rċevew pagamenti li ma kinux intitolati għalihom, u ma' wħud minn dawn il-ħaddiema kien intlaħaq ftehim dwar kif kellu jsir il-ħlas lura tal-flus imħallsa żejda, filwaqt li kien hemm għadd ta' ħaddiema li m'aċċettawx li jħallsu dawn il-flus lura, u għalhekk kienu nbdew proċeduri

legali fil-konfront tagħhom. Ix-xhud ippreżentat dokumentazzjoni bil-pagamenti żejda li saru lill-appellat, u spjegat li minkejja li hija kienet ffissat appuntament mal-appellat sabiex tkellmu dwar il-ħlasijiet żejda li kien irċieva, dan kien bagħat ittra bl-avukat tiegħu, fejn kien informa lid-Dipartiment ma kienet dovuta l-ebda rifużjoni min-naħa tiegħu.

L-appellat xehed li meta huwa kien impjegat fil-Ministeru tas-Saħħa, huwa kien jaħdem sigħat twal, inkluż is-Sibtijiet u l-Ħdud, u għal dan ix-xogħol huwa ma kienx jitħallas tal-*overtime.* Qal li l-ħlas għall-*overtime* fil-każ tiegħu kien approvat fuq struzzjonijiet tal-Ministru tas-Saħħa li huwa kien iservi taħtu, b'konsultazzjoni mad-Direttur Ġenerali u mad-Dipartiment tal-Finanzi.

Quddiem l-Ewwel Qorti ġie ppreżentat il-kuntratt ta' xogħol li l-appellat kellu mal-*Foundation for Medical Services,* liema kuntratt ta' xogħol kien jispeċifika b'mod ċar li,

> *"For the avoidance of doubt it is stipulated that the remunerative structure agreed above is full and sufficient compensation to the Employee for any and all hours worked in the proper fulfilment of his duties and the Employee waives any claim in connection therewith."*

Is-Sentenza Appellata

5. Permezz tas-sentenza mogħtija fis-17 ta' Frar, 2020, il-Qorti tal-Maġistrati ddeċidiet li d-dikjarazzjoni ġuramentata notifikata lir-rikorrent bl-att

ġudizzjarju numru 1234/2017, u ppreżentata a tenur tal-artikolu 466 tal-Kap. 12, hija bla effett u konsegwentement hija wkoll infondata t-talba hekk dedotta, u f'dan is-sens biss tilqa' t-talba tar-rikorrent fir-rikors promutur, b'kull riserva *si et quatenus* ta' kull dritt ta' azzjoni oħra spettanti lill-intimati kontra r-rikorrent għar-rifużjoni tal-ammont pretiż, u dan wara li għamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet:

> *"Din il-vertenza tirrigwarda talba li saret permezz tal-att ġudizzjarju bin-numru 1234/2017 lil Neville Gafà sabiex dan iħallas somma flus rappreżentanti "ħlasijiet żejda ta' sahra mid-Dipartiment tas-Saħħa" (Vide fol. 81 tal-proċess).*
>
> *Kif osservat ben tajjeb din il-Qorti hekk kif diversament preseduta fil-provvediment mogħtija fl-ismijiet* ***Uffiċjal Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Saħħa vs Angelo Briffa*** *(Rik. Nru. 135/2017 RM) deċiża fil-11 ta' Lulju 2019 (liema sentenza qed tistenna l-eżitu tal-appell) u fl-ismijiet* ***Uffiċjal Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Saħħa vs Mario Cassar*** *(Rik. Nru. 138/2017 RM) deċiża fil-11 ta' Lulju 2019 (liema sentenza qed tistenna l-eżitu tal-appell); il-proċedura kontemplata mill-Artikolu 466 tal-Kap. 12 ġiet introdotta u hija intiża sabiex tiffaċilita l-proċess ta' ġbir ta' krediti dovuti lid-dipartimenti tal-Gvern u lill-entitajiet magħquda li jkunu mwaqqfa bil-liġi bil-għan evidenti illi jitnaqqsu l-ispejjeż u d-dewmien marbutin ma' proċeduri ġudizzjarji ordinarji. Din il-proċedura tesiġi li d-debitur jiġi notifikat, permezz ta' att ġudizzjarju, b'dikjarazzjoni ġuramentata tal-kap tad-Dipartiment kreditur, liema att ġudizzjarju, jekk ma jiġix kontestat skont kif tipprovdi l-liġi, ikollu l-istess effett bħal sentenza finali tal-qorti kompetenti.*
>
> *Iżda, biex id-dipartiment jew korp ikkonċernat ikun jista' jipprevalixxi ruħu minn din il-proċedura, jeħtieġ li jiġu osservati numru ta' rekwiżiti elenkati fid-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 466 (1) li jipprovdi hekk:-*
>
> > 466.(1) Meta kap ta' dipartiment tal-gvern jew il-persuna vestita bir-rappreżentanza legali ta' korp magħqud stabbilit bil-liġi jew b'rappreżentanza legali ta' xi kumpannija jew korp ieħor li jkun hekk awtorizzat, bi jew taħt kull liġi, sabiex jiġbor kull ammont dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil korp

maghqud stabbilit bil-liġi, ikun irid jaġixxi sabiex jinġabar lura dejn dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil xi ufficċju amministrattiv tiegħu jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, dwar kull servizz, provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u jew għal dritt ta' xi liċenzja jew dritt jew taxxa oħra dovuti, huwa jista' jagħmel dikjarazzjoni tiegħu maħlufa quddiem ir-reġistratur, imħallef jew maġistrat li fiha huwa għandu jiddikjara xi tkun ix-xorta tad-debitu u l-isem tad-debitur u jikkonferma li dak id-debitu jkun dovut.

Dan huwa mezz proċedurali eċċezzjonali għall-ġbir ta' krediti u in fatti japplika biss għall-kapijiet ta' Dipartimenti tal-Gvern u entitajiet oħrajn speċifikati fl-imsemmi dispożizzjoni tal-liġi. Bħala tali għandha tingħata tifsira ristretta.

Din il-Qorti għandha tagħti effett lil proċedimenti speċjali f'ċirkostanzi fejn ir-rekwiżiti stipulati espressament mil-liġi evidentement huma sodisfatti. Kif ġustament osservat din il-Qorti hekk kif diversament preseduta fil-provvedimenti fuq riferiti, din il-proċedura ma tistax, għalhekk, issib applikazzjoni għal kwalunkwe xorta ta' dejn pretiż mill-Gvern iżda biss għal dawk id-debiti elenkati kategorikament fis-subinċiż (1) tal-Artikolu 466, ċioe dejn dwar kull servizz, provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u/jew għal dritt ta' xi liċenzja jew dritt jew taxxa oħra dovuti lill-Gvern. Kwindi l-ħtieġa li kap tad-Dipartiment ifisser fid-dikjarazzjoni ġuramentata, ix-xorta tad-dejn pretiż mid-Dipartiment tiegħu.

Il-Prim Awla tal-Qorti Ċivili spjegat fis-sentenza tagħha tal-5 ta' Ottubru, 2015 (Rikors Numru 106/15 LM) fl-ismijiet Kummissarju tal-Artijiet vs Samuel Gatt li l-ħsieb tal-leġislatur wara s-sostituzzjoni tal-Artikolu 466 tal-Kap. 12 bl-Att XXIV.199 tal-1995, kien evidentement li jipprovdi proċediment speċjali sommarju sabiex jinġabar lura b'aktar ħeffa dejn dovut lil dipartimenti tal-gvern jew lill-ufficċji amministrattivi tiegħu jew lil korpi magħquda stabbiliti bil-liġi, dwar kull servizz, provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u/jew dritt għal xi liċenzja jew dritt jew taxxa oħra dovuti.

Proċediment ai termini tal-Artikolu 466 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta permezz ta' dikjarazzjoni ġuramentata tal-kreditur dipartiment tal-Gvern notifikata b'att ġudizzjarju lid-debitur, huwa eċċezzjoni għar-regola stabbilita bl-Artikolu 125 tal-Kap. 12 li tgħid li l-proċediment ordinarju fl-affarijiet kontenzjużi fil-qrati superjuri u fil-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) fil-kompetenza superjuri, ordinarjament, jitmexxa

b'rikors, sija ġuramentat jew le, skont ma tgħid il-liġi. Fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta) u fil-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) fil-kompetenza tagħha inferjuri, il-proċediment ordinarju fl-affarijiet kontenzjużi jitmexxa b'rikors. Intqal ukoll li fi proċediment ai termini tal-Artikolu 466 tal-Kap. 12 mhuwiex meħtieġ li jsir ebda rikors quddiem il-Qorti, imma huwa biżżejjed li ssir dikjarazzjoni maħlufa mill-Kap tad-Dipartiment in kwistjoni li fiha għandu jiddikjara xi tkun ix-xorta tad-debitu u l-isem tad-debitur u fejn jikkonferma li dak id-debitu jkun dovut, liema dikjarazzjoni maħlufa tiġi notifikata lid-debitur permezz ta' att ġudizzjarju.

Il-problema riskontrata hija li t-talba hija dwar ħlas żejjed ta' sahra lil impjegat tal-Gvern. Dan il-każ ma jittrattax dejn dovut lill-Gvern fis-sens li f'dan il-każ il-Gvern ma ta ebda servizz jew provvista lill-allegat debitur. It-talba lanqas ma tinkwadra bħala penali, kumpens, dritt jew taxxa dovuta lill-Gvern. F'dan il-każ l-intimati aġixxew għal rifużjoni ta' ammont allegatament imħallas żejjed, u kwindi l-azzjoni tagħhom mhijiex għall-ġbir ta' dejn fis-sens imfisser mill-Artikolu in diżamina. Infatti, l-istess Uffiċjal Mediku Ewlieni tal-Gvern u s-Segretarju Parlamentari tas-Saħħa rrispondew għar-rikors ta' Gafà billi sostnew li t-talba tagħhom għar-rifużjoni tas-somma mitluba saret stante kien sar ħlas bi żball lil Gafà.

Kif ingħad, il-proċedura eċċezzjonali taħt l-Artikolu 466 teħtieġ applikazzjoni stretta u ma tistax tintuża biex jinġabru djun oħrajn li ma jaqgħux fil-parametri kategoriċi tal-Artikolu 466(1), u peress illi f'dan il-każ huwa evidenti li l-pretensjoni ma tinkwadrax fit-termini tal-istess Artikolu, il-Qorti tqis illi l-intimati ma setgħux fiċ-ċirkostanzi, jipprevalixxu ruħhom mill-imsemmija proċedura speċjali biex jiġbru l-ammont li qed jippretendu li huma ħallsu indebitament lir-rikorrent.

Il-Qorti tqis li għandha l-fakultà u l-obbligu fil-liġi li hi stess tqajjem kwistjoni proċedurali ta' nullità tal-att ġudizzjarju bin-numru 1234/2017 li in vista tiegħu ġie ppreżentat ir-rikors odjern. Dana abbażi tal-fatt li ma ġietx adoperata l-proċedura appożita skont il-liġi peress li dan it-tip ta' ħlas li allegatament sar bi żball ma jinkwadrax bħala dejn fis-sens imfisser mill-Artikolu in diżamina.

*Huwa minnu li l-ġurisprudenza Maltija hija kategorika għall-aħħar billi teskludi l-possibilità li l-Qorti tiddeċiedi barra mill-kontestazzjoni ta' bejn il-partijiet. Hekk per eżempju, f'**Amato Gauci Veronique et vs Zammit Marco et** deċiża mill-Qorti tal-Appell Inferjuri fid-19 ta' Mejju 2004, il-Qorti rriferiet għal serje ta' deċiżjonijiet mogħtija f'dan is-sens u kkwotathom, fosthom is-segwenti:*

"Illi, għal dak li jirrigwarda l-azzjonijiet ċivili, il-proċedura tillimita ħafna l-inizjattivi li l-Qorti tista' tieħu minn rajha. Fost dawn, per eżempju, hemm il-ġurisdizzjoni, fejn jekk jirriżultalha illi m'għandhiex kompetenza jew ġurisdizzjoni biex tisma' kawża, il-Qorti tista' *'ex officio'* tqajjem din il-kwistjoni peress illi hi ta' ordni pubbliku. L-istess fil-każ ta' Mandat in Factum fejn il-Qorti tista' *'ex officio'* teżamina r-raġunijiet għall-ħruġ ta' dan il-Mandat (ara **Xuereb vs Xuereb,** Appell 27 ta' Marzu, 2003) ..."

1. "Huwa prinċipju magħruf illi l-Imħallef ċivili għandu, fl-għoti tas-sentenza f'kawża, joqgħod rigorożament fil-limiti tal-kontestazzjoni b'mod illi waqt li hu obbligat jokkupa ruħu mill-kwestjonijiet kollha dedotti fil-ġudizzju mill-partijiet, min-naħa l-oħra ma jistax jittratta u jirrisolvi kwistjonijiet li l-partijiet ma ssollevawx u ma ssottomettewx għad-deċiżjoni tiegħu, ammenokke non si tratta minn kwestjonijiet ta' ordni pubbliku li l-Imħallef hu obbligat li jirrileva 'ex officio' – **Joseph Gatt vs Joseph Galea,** Appell Ċivili, 12 ta' Lulju 1965; **Regina mart Francis Cacciattolo vs Francis Cacciattolo,** Appell Ċivili, 30 ta' Ġunju 1976;

2. "Il-Qorti m'għandhiex tissolleva eċċezzjonijiet li mhix awtorizzata espresament mill-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jew minn konsiderazzjonijiet ta' ordni pubbliku, altrimenti kwalunkwe kwestjoni legali tkun tista' tiġi sollevata mill-Qorti, prattika din mhix rakkomandabbli li tista' twassal għal sitwazzjoni fejn il-Qorti tiddeċiedi fuq l-eċċezzjoni tagħha stess"; **Anthony Hammet noe vs Vincent Genovese pro et noe,** Appell Kummerċjali, 31 ta' Jannar 1991;

"Fis-sistema ġudizzjarja tagħna l-Qorti m'għandhiex tissolleva eċċezzjonijiet li mhijiex awtorizzata espressament mill-Kodiċi ta' Organizzazzjoni Ċivili jew minn xi konsiderazzjoni serja ta' ordni pubbliku. Dana billi, bħala norma, il-ġudikant għandu jiddeċiedi l-kawża billi joqgħod fuq il-binarju tal-kontestazzjoni li jressqulu l-partijiet. Huwa r-rwol tad-difensur tal-parti u mhux tal-ġudikant li jiskoġita difiżi u eċċezzjonijiet dwar kwestjonijiet legali. Diversament il-Qorti tkun qiegħda tesponi ruħha għal ċerti riskji ovvji meta tiddeċiedi kawża fuq eċċezzjoni li tissolleva hi stess, meta mhijiex awtorizzata espressament li tagħmel hekk" – **Edwin Grech vs Antida Saglimbene et,** Qorti tal-Kummerċ, 9 ta' April 1992.

F'dan il-każ partikolari, din il-Qorti tqis li dan il-punt jista' jitqajjem ex officio mill-Qorti stante li l-proċedura hi liġi ta' ordni pubbliku u allura l-iprem gwardjan tagħha hija l-Qorti.

Decide

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi illi d-dikjarazzjoni ġuramentata notifikata lir-rikorrent bl-att ġudizzjarju numru 1234/2017 ippreżentata a tenur tal-artikolu 466 tal-Kap. 12, hija bla effett u konsegwentement hija wkoll infondata t-talba hekk dedotta, u f'dan is-sens tilqa' biss it-talba tar-rikorrent fir-Rikors promutur, b'kull riserva sic et quatenus *ta' kull dritt ta' azzjoni oħra spettanti lill-intimati kontra r-rikorrent għar-rifużjoni tal-ammont pretiż.*

L-ispejjeż ta' din il-kawża jibqgħu bla taxxa bejn il-partijiet."

L-Appell

6. L-appellanti ppreżentaw l-appell tagħhom fis-26 ta' Frar, 2020, fejn talbu lil din il-Qorti sabiex,

"... jogħġobha tirrevoka, tħassar u tannulla s-sentenza appellata, deċiża mill-Qorti tal-Maġistrati datata nhar is-sbatax (17) ta' Frar tas-sena elfejn u għoxrin (2020) fl-ismijiet premessi, in kwantu li taqta' u tiddeċiedi li d-dikjarazzjoni ġuramentata notifikata lill-appellat ippreżentata a tenur tal-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12 permezz tal-att ġudizzjarju ta' nhar it-tmienja u għoxrin (28) t'April tas-sena elfejn u sbatax (2017) tikkostitwixxi titolu eżekuttiv, u filwaqt li tiċħad it-talba tal-appellat bl-ispejjeż kontra l-appellat."

L-appellanti jgħidu li huma jħossuhom aggravati bid-deċiżjoni tal-Qorti tal-Maġistrati għaliex: (i) is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati hija nulla peress li hija *extra petita* u *ultra petita* ai termini tal-artikoli 789 u 790 tal-Kodiċi ta'

Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, u hija bbażata fuq mertu li ma ġiex imqajjem minn xi wieħed mill-partijiet fil-kawża*;* (ii) l-Ewwel Qorti kienet skorretta meta naqset li tagħmel apprezzament tal-provi prodotti mill-appellanti.

<u>Ir-Risposta tal-Appell</u>

7. L-appellat fir-risposta tiegħu għamel riferiment għas-sentenza fl-ismijiet **Uffiċjal Mediku Ewlieni et *vs.* Angelo Briffa**, deċiża minn din il-Qorti fit-12 ta' Ġunju, 2020, u spjega li l-mertu taż-żewġ kawżi huwa simili. Qal li f'dak il-każ kien hemm talba da parti tad-Dipartiment tas-Saħħa għar-rifużjoni ta' ħlas li allegatament ma kienx dovut lill-appellat, liema talba saret *ai termini* tal-artikolu 466 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili. L-appellat għamel riferiment għall-ġurisprudenza ċċitata mill-Qorti f'dik is-sentenza, u għall-kwistjonijiet ta' ordni pubbliku li jistgħu jitqajmu *ex officio* mill-ġudikant. L-appellat qal li l-Ewwel Qorti kienet korretta li ssollevat minn jeddha l-kwistjoni dwar jekk il-proċedura adoperata mill-appellanti kinitx dik korretta jew le. Qal ukoll li l-Ewwel Qorti kienet korretta fl-analiżi li għamlet li l-proċedura speċjali li ħaseb għaliha l-leġiżlatur meta introduċa l-artikolu 466 tal-Kap. 12, ma kinitx intiża biex tkopri kull tip ta' kreditu dovut lid-dipartimenti governattivi u lill-entitajiet tal-gvern, iżda kienet maħsuba biss biex tkopri l-krediti li jissemmew espressament fl-artikolu 466(1) tal-Kap. 12.

B'riferiment għat-tieni aggravju mressaq mill-appellanti, l-appellat jgħid li dan ukoll għandu jiġi miċħud. Fit-tieni aggravju tagħhom l-appellanti jgħidu li l-Ewwel Qorti naqset milli tqis li l-appellat ma kellu l-ebda jedd għall-ħlas tas-sahra apparti s-salarju bażiku tiegħu, u anki l-kuntratt ta' impjieg tal-appellat jistipula b'mod ċar li r-rimunerazzjoni annwali pattwita fil-kuntratt tal-appellat tinkorpora wkoll kwalunkwe sigħat ta' *overtime* li jista' jagħmel l-appellat. L-appellat spjega li fiż-żmien meta saru dawn l-allegati *overpayments,* huwa kien impjegat fis-Segretarjat tal-Ministeru tas-Saħħa bħala *liaison officer* mal-OPM. Qal li l-Ministru tas-Saħħa ta' dak iż-żmien kien irrikonoxxa li wħud mill-impjegati kellhom problema peress li dawn kienu mistennija jaħdmu sigħat twal li ma kinux qegħdin jitħallsu tagħhom. Mill-provi li semgħet il-Qorti tal-Maġistrati, jirriżulta li sussegwentement il-kwistjoni kienet ġiet riferuta lill-amministrazzjoni taċ-Ċivil. Jirriżulta wkoll li kien iċ-*chief of staff* fil-Ministeru tas-Saħħa li kien informa lil għadd ta' impjegati li kienu ser jibdew jitħallsu tas-sahra li kienu qegħdin jagħmlu. L-appellat qal li mill-assjem tal-provi kellu jirriżulta li dan il-ħlas ma sarx bi żball, iżda għaliex inkisbu l-awtorizzazzjonijiet kollha meħtieġa f'dan ir-rigward.

<u>Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti</u>

Din il-Qorti sejra tgħaddi sabiex tikkonsidra l-aggravji mressqa mill-appellanti, flimkien mas-sottomissjonijiet tal-appellat, u dan fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet magħmula mill-Ewwel Qorti fid-deċiżjoni appellata.

L-ewwel aggravju: *in-nullità tas-sentenza appellata*

8. L-appellanti jsostnu li sentenza ta' Qorti għandha tkun ibbażata fuq it-talbiet imressqa u fuq dak li jiġi eċċepit mill-partijiet f'kawża. F'dan il-każ, jgħidu l-appellanti, l-appellat ma ressaq l-ebda talba bbażata fuq in-nullità tal-azzjoni li kienet imsejsa fuq l-artikolu 466 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili minflok fuq xi dispost ieħor tal-liġi, u għalhekk id-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti hija *ultra petita* u *extra petita* peress li hija bbażata fuq mertu legali li ma ġiex sollevat jew ittrattat fl-ebda stadju tal-kawża. L-appellanti jgħidu li l-unika sottomissjoni li għamel l-appellat kienet li l-appellanti ma ġabu l-ebda prova li l-ammont reklamat huwa tabilħaqq dovut. L-appellanti saħqu li l-appellat imkien ma eċċepixxa li l-proċedura użata mill-appellanti mhijiex applikabbli, u għalhekk id-deċiżjoni finali mogħtija mill-Ewwel Qorti kienet ibbażata fuq binarji li kienu differenti minn dawk li bbaża fuqhom l-appellat fir-rikors tiegħu. Intqal ukoll li l-Ewwel Qorti marret lil hinn mill-mertu meta qalet li l-appellanti kien imisshom irrikorrew għal azzjoni ta' *indebiti solutio* tenut kont li l-ħlas dovut jinkwadra ruħu taħt l-artikoli 1021 u 1022 tal-Kodiċi Ċivili, minflok taħt l-artikolu 466 tal-Kap. 12, u l-Ewwel Qorti għamlet interpretazzjoni skorretta tal-artikolu 466, li skont l-appellanti għandu japplika sabiex jinġabar kwalsiasi ammont dovut lil dipartimenti tal-gvern. L-appellanti jisħqu li l-ittra uffiċjali mibgħuta u notifikata lill-appellat *ai termini* tal-artikolu 466 tal-Kap. 12 tikkostitwixxi titolu eżekuttiv fil-konfront tal-appellat.

L-avukat difensur tal-appellat, fit-trattazzjoni tagħha qalet li s-sentenza appellata timmerita konferma, għaliex l-Ewwel Qorti kienet korretta meta konkludiet li l-ittra uffiċjali kif dedotta ma kinitx skont l-artikolu 466 tal-Kap. 12, u konsegwentement il-Qorti għaddiet biex annullat dik il-proċedura. Qalet ukoll li minkejja li Qorti ma tistax *a sua sponte* tqajjem eċċezzjonijiet hi, madanakollu fi kwistjonijiet ta' ordinament pubbliku, il-Qorti tista' tqajjem eċċezzjonijiet *ex officio.*

Kif inhu ben rikonoxxut fil-ġurisprudenza, il-Qrati tagħna għandhom jiddeċiedu l-mertu li jkollhom quddiemhom fil-limiti tal-kontestazzjoni ta' dak li jkun qiegħed jintalab u jiġi eċċepit mill-partijiet. Imma l-Qrati jistgħu jissollevaw minn jeddhom kwistjonijiet ta' ordni pubbliku. Hekk pereżempju, f'deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Appell Ċivili (Superjuri) fl-ismijiet **Joseph Gatt *vs.* Joseph Galea**[1], inkiteb illi:

> "F'okkażjonijiet oħra din il-Qorti ssenjalat il-prinċipju magħruf illi l-Imħallef Ċivili għandu, fl-għoti tas-sentenzi f'kawżi joqgħod rigorożament fil-limiti tal-kontestazzjoni b'mod illi, waqt li hu obbligat li jokkupa ruħu mill-kwestjonijiet kollha dedotti fil-ġudizzju mill-partijiet, min-naħa l-oħra ma jistax jittratta u jirrisolvi kwestjonijiet li l-partijiet ma ssollevawx u ma ssottomettewx għad-deċiżjoni tiegħu, *a meno che* non si tratta minn kwestjonijiet ta' ordni pubbliku li l-Imħallef hu obbligat li jirrileva *ex officio*."

[1] 12.07.1965.

Fis-sentenza fl-ismijiet **Melita Cable plc *vs.* Awtorità ta' Malta dwar il-Komunikazzjoni**, mogħtija mill-Qorti tal-Appell Ċivili (Inferjuri)[2], il-Qorti wara li għamlet riferiment għad-deċiżjoni appena ċċitata, qalet hekk:

> "Jinżel minn din l-enunċjazzjoni illi jinkorri f'vizzju ta' ultra petizzjoni dak il-ġudikant li jippronunzja ruħu oltre l-limiti tal-pretensjonijiet jew tal-eċċezzjonijiet imressqa mill-partijiet, ossija fuq materja estraneja għall-oġġett tal-ġudizzju, li ma jkunx ukoll rilevabbli *ex officio.* Wisq raġonevolment, dan ma jfissirx illi l-ġudikant hu b'xi mod ristrett milli jindividwa n-natura eżatta tal-azzjoni jew li jqiegħed a bażi tal-pronunċjament tiegħu konsiderazzjonijiet ta' dritt diversi minn dawk prospettati mill-partijiet, u anke mill-inizjattiva tagħhom, għax tali fakultà taqa' fl-attribuzzjonijiet tiegħu. Jingħad, di fatti, fost it-tagħlim tal-Mattirolo illi '*non pecca di ultra petita la sentenza la quale accogliendo la conclusione di una delle parti aggiunge a sostegno di essa dei motivi in diritto che non furono fatti valere della parte medesima, o dei motivi in fatto che emergono degli atti della causa.'* (**Marchese Riccardo Cassar Desain nomine *vs* Giovanni Spiteri**, Appell Ċivili, 25 ta' Novembru, 1927). Naturalment, dan salv dejjem li l-ġudikant jibqa' fl-arġini ta' dak lilu domandat jew eċċepit."

F'deċiżjoni oħra mogħtija mill-Qorti tal-Appell Ċivili (Superjuri) fl-ismijiet **Ronald Agius et *vs.* Paul Portelli**[3], il-Qorti spjegat illi:

> "Kif ampjament jirriżulta mill-ġurisprudenza nostrali l-prinċipji ġuridiċi in materja jipprovdu li: (i) il-Qorti għandha toqgħod għat-termini tad-domanda jew domandi; u s-sentenza għandha tkun konformi għad-domanda. Jekk imbagħad il-Qorti tiddeċiedi fuq kawżali diversa, id-deċiżjoni tagħha tkun *extra petita*; (ii) hemm l-*extra petita* jew l-*ultra petita* meta tiġi sostitwita għall-azzjoni jew għad-domanda avvanzata mill-attur, azzjoni jew domanda oħra li minnu ma ġietx proposta, jew meta d-deċiżjoni tmur aktar 'l hemm mid-domanda jew azzjoni avvanzata."

---

[2] 13.02.2009.
[3] 02.03.2007.

L-artikolu 790 tal-Kap. 12 jipprovdi illi:

> "Meta quddiem qorti fi grad ta' appell tinġieb 'il quddiem eċċezzjoni tan-nullità tas-sentenza appellata, dik l-eċċezzjoni m'għandhiex tintlaqa' jekk is-sentenza tkun ġusta fis-sustanza tagħha, ħlief jekk l-eċċezzjoni tkun ibbażata fuq nuqqas ta' ġurisdizzjoni jew fuq nuqqas ta' ċitazzjoni, jew fuq illeġittimità ta' persuna jew fuq li s-sentenza tal-ewwel qorti hija *extra petita* jew *ultra petita* jew fuq kull difett ieħor li jippreġudika l-jedd ta' smigħ xieraq."

Il-Qorti tal-Appell Ċivili (Superjuri) f'deċiżjoni fl-ismijiet **Noel Attard *vs.* Peter u Doris konjuġi Theuma**[4], spjegat dan id-dispost tal-liġi b'dan il-mod:

> "Ibda biex, qari akkurat tal-artikolu 790 tal-Kap. 12 jindika kjarament li sakemm huwa legalment u proċeduralment possibbli, sentenza mogħtija minn Qorti għandha tiġi "salvata", dejjem jekk is-sentenza tkun ġusta fis-sustanza tagħha. Għal din in-norma, il-liġi stess tispeċifika numru ta' eċċezzjonijiet li, jekk huma preżenti, jannullaw effettivament il-ġudikat. Fost dawn l-eċċezzjonijiet li jinvalidaw il-ġudikat hemm dik fil-każ li s-sentenza tal-ewwel Qorti hija "*extra petita*" jew "*ultra petita*". Mela, dak li hu importanti hawn mhijiex daqstant il-motivazzjoni tas-sentenza imma dak li attwalment ġie deċiż, jiġifieri d-*'decide'*. Jekk dak li ġie deċiż imur oltre u lil hinn minn dak mitlub fiċ-ċitazzjoni, allura jkun hemm tassew raġuni li għandha twassal għan-nullità tas-sentenza. Imma jekk dak li jiġi deċiż ikun sostanzjalment korrett u fil-parametri tat-talba jew talbiet tal-parti attriċi, allura ma hemmx lok ta' annullament. Jekk, per eżempju, f'kawża ta' danni (bħal ma hi dik in eżami), hemm talba waħda biss dwar dikjarazzjoni ta' responsabbilità, l-ewwel Qorti ma tkunx tista' tgħaddi wkoll għal-likwidazzjoni u għall-kundanna tal-ħlas ta' danni għax jekk tagħmel hekk tkun tat sentenza li, almenu f'parti minnha, tammonta għal sentenza *extra petita.* Jekk, invece, jirriżulta li hemm talba biex jitħallsu danni f'somma li ma taqbiżx il-ħamest elef euro (€5000) u, minflok, tillikwida u tikkundanna lid-debituri għal ammont ogħla, allura hemm ukoll ikun ifisser li dik is-sentenza tkun waħda *ultra petita."*

[4] 25.04.2008.

F'deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Appell Ċivili (Inferjuri) fl-ismijiet **Ignatius Attard *vs.* l-Awtorità ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar**[5], il-Qorti elaborat dwar liema huma l-kwistjonijiet ta' ordni pubbliku li jistgħu jitqajmu *ex officio* mill-ġudikant:

> "Li kwistjonijiet ta' ordni pubbliku jistgħu jitqajmu mill-ġudikant *ex officio* huwa stabbilit b'ġurisprudenza kostanti. Hekk per eżempju, f'**Amato Gauci Veronique et *vs* Zammit Marco et,** deċiża mill-Qorti tal-Appell Inferjuri fid-19 ta' Mejju 2004, il-Qorti rreferiet għal serje ta' deċiżjonijiet mogħtija f'dan is-sens u kkwotathom, fosthom is-segwenti:-
>
> > "Illi għal dak li jirrigwarda l-azzjonijiet ċivili, il-proċedura tillimita ħafna l-inizjattivi li l-Qorti tista' tieħu minn rajha. Fost dawn, per eżempju, hemm il-ġurisdizzjoni, fejn jekk jirriżultalha illi m'għandhiex kompetenza jew ġurisdizzjoni biex tisma' kawża, **il-Qorti tista' *ex officio* tqajjem din il-kwistjoni peress illi hi ta' ordni pubbliku.** L-istess fil-każ ta' Mandat *in factum* fejn il-Qorti tista' *ex officio* teżamina r-raġunijiet għall-ħruġ ta' dan il-Mandat (ara **Xuereb *vs* Xuereb** Appell 27 ta' Marzu, 2003):
> >
> > 1. Huwa prinċipju magħruf illi l-Imħallef ċivili għandu, fl-għoti tas-sentenza f'kawża, joqgħod rigorożament fil-limiti tal-kontestazzjoni b'mod illi waqt li hu obbligat jokkupa ruħu mill-kwistjonijiet kollha dedotti fil-ġudizzju mill-partijiet, min-naħa l-oħra ma jistax jittratta u jirrisolvi kwistjonijiet li l-partijiet ma ssollevawx u ma ssottomettewx għad-deċiżjoni tiegħu, **ammenocche non si tratta minn kwistjonijiet ta' ordni pubbliku li l-Imħallef hu obbligat jirrileva *ex officio;* Joseph Gatt *vs* Joseph Galea**; Appell Ċivili, 12 ta' Lulju 1965; **Reġina mart Francis Cacciattolo *vs* Francis Cacciattolo**, Appell Ċivili, 30 ta' Ġunju 1976;
> > 2. **Il-Qorti m'għandhiex tissolleva eċċezzjonijiet li mhix awtorizzata espressament mill-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jew minn konsiderazzjonijiet ta' ordni pubbliku**, altrimenti kwalunkwe kwistjoni legali tkun tista' tiġi sollevata mill-Qorti, prattika din mhix

[5] 01.06.2009.

> rakkomandabbli li tista' twassal għal sitwazzjoni fejn il-Qorti tiddeċiedi fuq l-eċċezzjoni tagħha stess" – **Anthony Hammett noe *vs* Vincent Genovese pro et noe**, Appell Kummerċjali, 31 ta' Jannar 1991;

Deċiżjoni oħra f'dan is-sens kienet dik mogħtija mill-Qorti tal-Appell Ċivili Inferjuri fl-ismijiet **Borg *vs* Halmann Limited**, fl-20 ta' Ottubru 2003 fejn ingħad li:

"Hu prinċipju magħruf illi fl-għoti tas-sentenza f'kawża l-ġudikant għandu joqgħod rigorożament fil-limiti tal-kontestazzjoni b'mod illi waqt li hu obbligat jokkupa ruħu mill-kwistjonijiet kollha dedotti fil-ġudizzju mill-partijiet; min-naħa l-oħra ma jistax jittratta u jirrisolvi kwistjonijiet li l-partijiet ma ssollevawx u ma ssottomettewx għad-deċiżjoni tiegħu. Dan dejjem salv meta non si tratta minn kwistjoni ta' ordni pubbliku fejn allura l-ġudikant hu obbligat li jirrileva *ex officio.* Ara **Cacciattolo ultrinque,** Appell Ċivili, 30 ta' Ġunju 1976."

F'**Galea et *vs* Calleja pro et**, deċiża fil-25 ta' Mejju 2001, il-Qorti tal-Appell spjegat għal darb'oħra li:-

"**Fis-sistema ġudizzjarju tagħna, il-Qorti m'għandhiex tissolleva eċċezzjonijiet, li ma hix awtorizzata espressament mill-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jew minn xi konsiderazzjoni serja ta' ordni pubbliku.** Dan billi bħala norma l-ġudikant għandu jiddeċiedi l-kawża billi joqgħod fuq il-binasirju tal-kontestazzjoni li jressqulu l-partijiet." (enfasi miżjud).

L-istess intqal fi **Grech *vs* Saglimene et** deċiża fid-9 ta' April 1992 mill-Qorti tal-Kummerċ. Tal-istess portata kienet ukoll id-deċiżjoni fl-ismijiet **Gatt *vs* Debono et** tat-2 ta' Frar 1990 mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili:

"Skont il-prinċipji tal-Ġustizzja l-ebda Qorti m'għandha d-dritt li tissolleva eċċezzjonijiet *ex officio,* ħlief dawk li l-liġi stess timponi fuqha bħala dover, li huwa dejjem konness ma' xi kwistjoni tal-ordni pubbliku ..." (enfasi miżjud).

Ġie ukoll stabbilit mill-ġurisprudenza li l-kwistjonijiet ta' proċedura jikkonsistu fi kwistjoni ta' natura pubblika, u li konsegwentement tali kwistjonijiet jistgħu jiġu sollevati mill-ġudikant *ex officio.* Hekk per eżempju, fid-deċiżjoni fl-ismijiet

> **Cefai Maurice et *vs* Fenech Doris,** deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-22 ta' Novembru 2002, intqal illi:
>
> "Huwa paċifiku illi l-liġi ta' proċedura '*si debbono osservare alla lettera e non per equipollens'* (Vol. XVIII p.i p. 879). Dan għaliex il-proċedura hi konsidrata liġi ta' ordni pubbliku u in kwantu statwita mil-liġi ma tistax tiġi sostitwita bi proċedura oħra, lanqas bil-kunsens tal-parti opposta. B'mod li l-eċċezzjoni relattiva jekk ma tiġix sollevata mill-parti l-oħra, jew tiġi rinunzjata, għandha tiġi mill-Qorti sollevata '*ex officio'* (Vol. XXXVI, P.I, p.204; Vol. XLIV P.I, p. 421)."
>
> F'**Baldacchino Maria *vs* Pace Edwin** deċiża mill-Prim Awla fit-3 ta' Ottubru 2003, il-Prim Awla kkonfermat ukoll illi punt proċedurali jista' jiġi sollevat *ex officio:-*
>
> "Dan premess, il-Qorti tirrileva li f'dan il-każ jeżisti punt proċedurali assorbenti li l-Qorti għandha d-dmir li tissolleva *ex officio* u tiddeċidieh, avolja ma ġiex hekk sollevat mill-konvenut: ... Kif osservat fis-sentenza fl-ismijiet **Markiż Anthony Cassar Desain et *vs* Giovanni Pace et**, Appell Ċivili, 15 ta' Ottubru 1965, 'il-proċedura hi liġi ta' ordni pubbliku. Għalhekk ma jistax jiġi ammess li proċedura stabbilita mil-liġi tiġi sostitwita b'oħra, lanqas bil-kunsens tal-parti opposta. U l-eċċezzjoni relattiva, jekk ma tiġix sollevata, jew tiġi rinunzjata mill-parti l-oħra, għandha tiġi sollevata mill-Qorti *ex officio."*

Għaldaqstant kienet korretta d-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti li tqajjem minn jeddha l-kwistjoni dwar jekk il-proċedura adoperata mill-appellanti kinitx korretta jew le. Din il-Qorti tqis li l-Ewwel Qorti kienet korretta wkoll fejn qalet li l-proċedura speċjali li ħaseb għaliha l-leġiżlatur meta introduċa l-artikolu 466 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili ma kinitx intiża biex tkopri kull tip ta' kreditu dovut lil dipartimenti tal-Gvern u entitajiet governattivi oħrajn, iżda biss dawk il-krediti li hemm provvediment espress għalihom fl-imsemmi artikolu 466(1). Il-Qorti tal-Maġistrati (Malta), permezz ta' deċiżjoni fl-ismijiet

Awtorità ta' Malta dwar ir-Riżorsi *vs.* Connie Buhagiar u Martin Buhagiar[6], qalet hekk dwar ix-xorta ta' kreditu li dan l-artikolu speċjali tal-liġi, l-artikolu 466 tal-Kap. 12, huwa maħsub għalih:

> "Jingħad bla tlaqliq li l-użu tal-Artikolu 466 huwa mezz eċċezzjonali applikabbli għall-kapijiet ta' Dipartimenti tal-Gvern u oħrajn speċifikati fl-Artikolu u dan sabiex il-Gvern ta' Malta jkun jista', permezz ta' din il-proċedura eċċezzjonali, jiġbor il-krediti dovuti lilu billi l-Kap tad-Dipartiment jikkonferma bil-ġurament li l-kreditu huwa dovut.
>
> Skont l-Artikolu 466 tal-Kap. 12:
>
> > "Meta kap ta' dipartiment tal-gvern jew il-persuna vestita bir-rappreżentanza legali ta' korp magħqud stabbilit bil-liġi jew b'rappreżentanza legali ta' xi kumpannija jew korp ieħor li jkun hekk awtorizzat, bi jew taħt xi liġi, sabiex jiġbor kull ammont dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, ikun irid jaġixxi sabiex jinġabar lura dejn dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil xi uffiċċju amministrattiv tiegħu jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi, dwar kull **servizz, provvista, penali, kera, ċens, piżijiet oħra fuq beni, kumpens għall-okkupazzjoni u jew għal dritt ta' xi liċenzja jew dritt jew taxxa** oħra dovuti, huwa jista' jagħmel dikjarazzjoni tiegħu maħlufa quddiem ir-reġistratur, imħallef jew maġistrat li fiha huwa għandu jiddikjara xi tkun ix-xorta tad-debitu u l-isem tad-debitur u jikkonferma li dak id-debitu huwa dovut ...".
>
> Filwaqt li l-Awtorità temmen li l-leġislatur ipprova jindirizza kull tip ta' kreditu li jista' jkun dovut lill-Gvern, il-liġi mhux hekk tipprovdi għaliex il-liġi f'dan l-artikolu stess telenka tipi ta' krediti li jistgħu jkunu dovuti u wara tikkonkludi bil-kliem "jew dritt jew taxxa oħra dovuti ..." (però dan ma jfissirx li qed tinkorpora kwalunkwe tip ta' kreditu li jista' jkun dovut). Il-kliem "kull servizz, provvista, kera jew għal dritt ta' xi liċenzja jew dritt jew taxxa oħra dovuti" ma jinkludix rifużjoni ta' flus ġia mħallsa.
>
> Il-ħlas li tippretendi l-Awtorità intimata hi rifużjoni tal-flus li tħallsu lir-rikorrent u dan peress li qiegħed jingħad li r-rikorrenti kisru l-obbligu kuntrattwali tagħhom meta naqsu li jippreżentaw prova dwar id-dħul tal-*household* tagħhom. Fil-fehma

[6] 10.04.2013.

tal-Qorti l-interpretazzjoni li l-awtorità intimata tagħti lill-Artikolu 466 tal-Kodiċi hu wiesgħa wisq.

Il-Qorti tispjega u tgħid li bil-kliem "jinġabar lura dejn dovut ... dwar kull servizz" il-leġislatur kien qiegħed jirreferi għall-ħlas, talli persuna tkun ingħatat servizz. F'dan ir-rigward is-somma ta' €560 mhijiex ħlas għal servizz, iżda ħlas lura ta' flus li l-Awtorità intimata tat erronjament lir-rikorrent għar-raġuni li qiegħda tgħid li r-rikorrenti ma mlewx l-applikazzjoni kif imiss.

Mhux argument li ssir referenza għal dik il-parti tal-Artikolu 466 tal-Kap. 12 fejn jingħad: "sabiex jiġbor kull ammont dovut lil dipartiment tal-gvern jew lil korp magħqud stabbilit bil-liġi." Dan għaliex il-Qorti tosserva li:-

(a) L-Artikolu 466 ma japplikax għal <u>kull</u> (sottolinear ta' din il-Qorti) kreditu li jista' jkun dovut lill-Gvern jew korp kostitwit b'liġi. Kieku din kienet l-intenzjoni tal-leġislatur ma kienx ikun hemm skop għalfejn jissemmew il-każijiet fejn dik il-proċedura tista' tiġi adottata. Il-lista ta' każijiet fejn tista' tiġi adottata l-proċedura taħt l-Artikolu 466 hi eżawrjenti.

(b) Il-kliem "... sabiex jiġbor kull ammont dovut" ġew inseriti fil-provvediment fir-rigward ta' korp li b'liġi jkun awtorizzat li jiġbor dejn favur il-Gvern jew korp kostitwit b'liġi. B'daqshekk ma jfissirx li l-Artikolu 466 japplika għal kull tip ta' kreditu li jista' jippretendi li għandu l-Gvern jew korp imwaqqaf b'liġi.

Ifisser biss li korp awtorizzat jirkupra dejn favur il-Gvern jew korp imwaqqaf b'liġi, ikun jista' fil-każijiet ikkontemplati fl-Artikolu 466 tal-Kap. 12 jaddotta dak il-provvediment biex jirkupra l-ħlas dovut."

Fid-dawl ta' dan l-insenjament, din il-Qorti qiegħda tikkonferma d-deċiżjoni mogħtija mill-Ewwel Qorti peress li jirriżuta li hija korretta u arġinata fl-ispirtu ta' dak li ried il-leġiżlatur meta introduċa l-proċedura speċjali tal-artikolu 466 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili. Jirriżulta wkoll li d-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti hija korretta billi l-Qorti sejset id-deċiżjoni tagħha fuq punt proċedurali li jikkostitwixxi materja ta' ordni pubbliku.

Tqis għalhekk li l-ewwel aggravju mhux ġustifikat u tiċħdu.

It-tieni aggravju: *nuqqas ta' apprezzament ta' provi*

9. In vista tal-fatt li l-Qorti qiegħda tiċħad l-ewwel aggravju mressaq mill-appellanti, tqis li m'hemmx għalfejn jiġi eżaminat it-tieni aggravju tagħhom, fejn qegħdin jinsistu li l-Ewwel Qorti kellha tikkunsidra l-fatti u l-provi prodotti minnhom b'rabta mal-lanjanzi mressqa minnhom. Din il-Qorti tqis li tali provi jistgħu jiġu analizzati f'kawża li tinġieb 'il quddiem *ai termini* tad-dispożizzjonijiet li jirregolaw l-*indebiti solutio* fil-Kodiċi Ċivili, iżda ċertament li f'dawn il-proċeduri t-tieni aggravju mhuwiex mistħoqq u tiċħdu.

<u>Decide</u>

Għar-raġunijiet premessi, din il-Qorti qiegħda tiddeċiedi dwar l-appell tal-appellanti billi tiċħad l-aggravji tal-appellanti u tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier tagħha, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-appellanti.

Moqrija.

Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef

Rosemarie Calleja
Deputat Reġistratur